

53. Teden slovenske drame NATEČAJ ZA NAGRADO SLAVKA GRUMA

NOMINIRANO BESEDILO

Obrazložitev strokovne žirije

Katarina Morano: *Kako je padlo drevo*

Kako je padlo drevo je nenavadna drama. Podobno kot njena predhodnica *Usedline* je napisana precej filmično, a hkrati teatralno v najboljšem pomenu besede. Še najlažje bi jo opisali kot dokumentarni odtis vsakdanjega življenja, ki zaradi pritiska nasilja kapitala postane skrajno dramatičen in dramatičen. Življenje se zdi enostavno, skoraj trivialno, toda z besedilom neopazno vstopimo v obče, ki nepovratno seže do junakov igre, hkrati pa tudi do bralcev. Z izjemnim občutkom za detajle avtorica zgradi dramsko strukturo, ki je sestavljena iz drobnih vtisov in fragmentov v skorajda že naturalističnem slogu. Niza prizore iz vsakdanjega življenja nič kaj posebne družine, ki se skuša prebiti skozi natrpne urnike in preko nakopičenih bremen, ki so si jih neopazno naložili. Življenje beži mimo in jih prehiti s stvarmi in dogodki, ki so z vsakim dnem bolj nepovratni. Avtoričin mojstrski občutek za dialog, iz katerega gradi dramske situacije, se sestavlja v kompleksno celoto vzrokov in posledic, v kateri prepoznavamo današnjo dramatično družbo na njenem na videz nespektakelskem mestu povprečne stanovanjske skupnosti in povprečne družine v nekem na videz neproblematičnem in nepomembnem mestu.

V nič kaj izstopajoči stanovanjski soseski blokovi sredi zemljišča, na katerem mislijo zgraditi nekaj, kar v postsocialističnem in turbokapitalističnem žargonu paradoksalno imenujemo »vilablok«, je drevo, ki postane temeljni simbol dobrednega dramskega besedila Katarine Morano. Drevo skupnost prepozna kot svoje, postane točka, okoli katere se začne graditi solidarnostna skupnost in upor proti neoliberalnemu urbanizmu, ki prebivalcem odjeda njihov vsakdanji prostor in svobodo. Drevo tako hkrati postane realna in simbolna točka upora proti urbanističnemu nasilju gentifikacije, proti kapitalu, kar sproži temeljna vpraševanja o smislih in nesmislih življenja, v katerem namesto občutka vseenosti nastane občutek potrebe po upor. Toda ta upor se konča tragično, v tem smislu gre za okrušek tragedije v času po njeni smrti. Kapital in makro mestna politika podivjanega kapitalizma prehitita samoorganizirane stanovalce, ki postanejo žrtve novodobne polis. A vonj po upor ostaja, na videz neopazno se naseli v bralca in gledalca, ki po branju in ogledu te igre ne bosta več takšna, kot sta bila prej.

Sledi ODLOMEK IZ BESEDILA.

Katarina Morano

KAKO JE PADLO DREVO

oktober 2022

Vloge:

Jani, oče

Danica, mama

Anita, najstarejša hči

Boštjan, Anitin partner

Tamara, srednja hči

Matej, Tamarin partner

Lila, najmlajša hči

Rok, sosed, Lilin najboljši prijatelj iz otroštva

Jaka, Rokov brat

Prvi del

Prolog – Odlomek iz neke meditacije

JAKA: Namestim se v udoben položaj, zaprem oči in umirim dihanje. Zavedam se, kako

se moj prsni koš dviga z vsakim vdihom in kako se spušča z vsakim izdihom.

Vdihnem.

Izdihnem.

Vdihnem.

Izdihnem.

Vdihnem.

Izdihnem.

Pomislim, kako lep in kako spregledan je ta trenutek.

Točno ta.

Točno tu.

Nikamor ne hitim, ker sem točno tu, kjer moram biti.

Vse, kar je, je ta trenutek, vedno samo ta trenutek.

Tudi ko bo prišla prihodnost, bo prišla kot ta trenutek. Zato sem tu, v njem.

In tu mi je udobno.

Nikjer drugje me ni.

Ta trenutek je vse, kar sem.

Je vse, kar imam.

Ta trenutek diham.

Tu je moj vdih.

Tu je moj izdih.

Vdih.

Izdih.

Vdih.

Izdih.

Vdih.

Izdih.

Kolikor se le da, spustim razmišljanje.

Zavem se, da sem najbolj jaz, ko ne razmišljam.

In ko ne razmišljam, lahko ugotovim, kaj pomeni biti, samo biti.

Kaj pomeni, da sem.

Da jaz sem.

Ker sem.

Jaz sem.

Jaz sem tu.

Diham.

Zato sem tu.

Da spoznam, da sem samo to.

Samo tu.

Sem prisoten.

Nobene potrebe nimam, da s svojimi mislimi karkoli komentiram.

Tako sem zares tu.

Zares jaz.

S svojimi vdih.

S svojimi izdih.

Pred sabo zagledam drevo – visoko, bujno, močno, trdno, zdravo in odporno, samostojno.

Pod njegovo krošnjo se počutim varno.

Počivam v njegovi senci, poslušam listje, ki šumi v vetru.

Listi drevesa so zeleni, so zdravi, so lepi.

Vsako leto poženejo novi in novi,

polni sonca,

energije,

kisika.

Veje drevesa so velike, razvejane, čvrste.

So močne, a upogljive.

Deblo drevesa je močno, visoko.

Debelo.

Trdno.

Odporno.

Samozavestno.

Z roko se ga dotaknem.

Njegova skorja je hrapava,
grčasta.

Je polna brazgotin ... a vse so že davno zaceljene.

V njih so vse njegove izkušnje,
njegova pot,
njegovo življenje,
njegova neponovljivost.

Začutim njegov metabolizem,
sokove, ki se pretakajo po njem,
čutim njegovo moč.

Njegovo rast.

Vso to energijo, ki teče po njem.

Od korenin vse do vej in listja.

Iz zemlje vse do krošnje.

V mislih potujem z njim pod zemljo po njegovih razprostrtih koreninah.

Čutim, kako trdno so zasidrane v zemlji,

kako so našle svojo pot čez ovire,

mimo skal in kamenja,

kako žive so ...

Skorajda čutim, kako utripajo, medtem ko iščejo minerale, vodo in hranila za
drevo,

kako se neprestano razvijajo in se poglobljajo ...

Kako si, če je potrebno, utrejo pot tudi skozi asfalt.

Ko ga tako opazujem, si predstavljam sebe.

Da sem močen.

Da sem visok.

Da sem trden.

Ozemljen.

Da so tudi moje brazgotine moje izkušnje.

Da mi prinašajo moč.

To sem jaz.

Vsaka sled.

To sem jaz.

Pomislil na vse dobro, kar sem in kar lahko naredim. Počasi zapustim varnost drevesa ter se preselim nazaj, v tukaj in zdaj,

v prostor, ki mi daje varnost,

kjer sem v udobnem položaju,

kjer se mi ne bo nič zgodilo.

Diham sproščeno, enakomerno.

Moja glava je bistra, misli jasne, odprem oči – sem spočit,

sem miren s svojo tesnobo.

Ne bojim se je.

Sobivava.

Vse je uredi.

Jaz sem tukej.

Ti si tukej.

Vse je uredi.

Vdihnem.

Izdihnem.

Sem.

Zaslišanje

Jani, Danica, Tamara, Matej, Anita, Boštjan, Lila in Rok sedijo vsak v svoji zasliševalnici. Izgledajo, kot pač izgleda človek po kakšnem velikem pretepu. Umazani, skuštrani, verjetno je kdo tudi raztrgan, ranjen, odrgnjen. Dolgo že čakajo.

JANI: Jst ... ne vem ... tko, kt sm reku ... to ... to se ne bi smel zgodit ... to ... to je tut na vs. To ... jst ne vem, jst morm tole še mal premislit. Vse.

DANICA: Men tole sploh ni uredi, tale ... kaj je sploh to, zlo dolg že čakamo, jst se nimam kej zdej z vami pogovarjat. Moj mož ma sladkorno, a je to povedu? On ma fejst režim, in s prehrano in tablete, in tega nima kr pr seb, ane? A gre to kdo iskat, al kako to zgleda?

MATEJ: Jst ne razumem, kaj se zdej tuki dogaja ... A se že kej ve, a je Jaka uredi? Pa zakaj se vi tok menjate, kaj je namen teh pogovorov? A ni vse jasno pač ... ne razumem ... pa lulat morm.

TAMARA: Jst bi rada govorila s taščo, če sta moja otroka uredi. Ne od vs, jst hočem od njiju slišat, da sta pr tašči moji in da sta uredi, mate verjetn kšne telefone pa to, ane, ne zdi se mi to tok čudn od mene, rada bi vedla, da sta uredi ... jst sm mama, dobesedno utrgal ste me od mojih dveh MALIH! otrok in nism ju več vidla. Nč mi ne pomen, karkol mi govorite, hočem ju slišat, hočem slišat mojo taščo.

ANITA: A sta res tud starša še tuki? Pa kaj je z vami, ljudje, to so starejši ljudje, a vam ni še dost?! Pa kaj se mi gremo tuki?!

MATEJ: Ne, to sm tud že povedu, od ta sredne sm mož. Mislm, partner pač, nisva poročena, pa tud to sm že povedu. Že vsaj dvakrat, če ne tut ta prvemu, k je bil: najstarejša je Anita, pol je moja Tamara, pol pa Lila. In bi tut takoj reku, k je reku tale vš, no, kdo je bil prej ... da ne, da nismo vsi isto krivi! Če smo zdej vsi kle ... a smo vsi? No, un je reku, karkol že je, jst bi pa reku, da gresta Jani pa Danica, pa Tamara, Lila in Anita, da grejo lahko domov ...

BOŠTJAN: Ne, jst sm od tanajstarejše partner, od Anite, nimava otrok. Oprostite, jst bi mogu na stranišče, zlo zlo dolg že prosm.

LILA: Ma jebi se ti s temi vprašanji, stari! A se je vm fajn tkole izživlat nad starejšimi, stare mame po tleh vlečt pa dedke v kombije metat, a je to kšn način, a se to greš

kam učit, ne vem, a je to kšna posebna šola, k od zuni tole zgleda zlo narobe, stari, sam tok ... zlo narobe!

ROK: A je moj brat uredu, a se že kej ve? Jst se ne bom nč pogovarju, dokler ne vem, kako je moj brat! A grem lahko tja, a ga lahko vidm? Prosm, a me lahko nekdo pele k njemu, prosm, res, sam da ga vidm, da vem, če je uredu.

BOŠTJAN: Bi pa mal tut rd vedu, kok bo tole okvirno še trajal, ker bi mogoče mogu mal v službo javt, če mi ne bo ratal dokončt teh stvari do juttr, k mam še za nardit ... A to se da kej predvidt?

JANI: Ja, tko kt sm reku, od pleníc naprej ga poznam ... moja Lila pa Rok, njegov brat starejši, no, sta, al pa sta bla kt rit pa srajca, ko so bli mulci pač ... A se že kej ve, a je Jaka uredu?

MATEJ: Lejte, tole traja, razumem, ampak vi morte pa tut mal razumet, mi smo tukej cela družina, razširjena, a se bomo mi lahko kej vidl, da se mal zmenmo, kdo gre kam, a gre kdo dam, midva mava otroke pr moji mami, men se zdi, ane, sej mava, ane? Ona ne more dolg čuvat, k ma orng težave s kolki, al pa, da sestro pokličem ... ne vem niti, če se je Tamara že to kej menila, al kaj, nč ne vem, pa bi to kr mal mogu vedt, a se vm ne zdi?

JANI: Pojma nimam ... to bo moja Dani bolj vedla tele letnce ... k so Jakata dobil, je mogu bit Rok že vsaj ... kok je bil ... ja, pa je mogu bit že ... kaj jst vem, v osnovni je že bil, no, sta bla pač z mojo Lilo, sošolca sta bla tut, sta se kr sama zmenila tm na šoli, da bosta ... Pač od zmeri, no, uglavnem. To bo bolj moja Dani bolj vedla.

DANICA: Pojma nimam zdele, kok sta razlike! A ne bi to mogl vm kje pisat?! Zakaj je to sploh pomembn zdele, ne razumem?! A bom jst lahko koga od mojih vidla, bo šou kdo po tablete od Janija?

LILA: A je kdo z Rokom? On ne bi smel bit zdele sam!

DANICA: Tole bo mogu nekdo odgovarjat ... ljudje so tut snemal, dons je vsaj to ... mi je čist vseen, kaj tuki govorite, men je vse jasno ... tole ... tole bo še ...

JANI: Kakšno je to vprašanje, seveda je bil uredu ... Sej ni blo nč narobe z njim, dokler niste vi tkole ... sej ne vem, kaj so sploh besede ... to je najbolj miroljuben fant ... kar je pač možno. Samo na drevesu je sedel. Samo to.

DANICA: Zlo fajn fant ... zlo zlo! Nežen, občutljiv ... To sta oba prov taka fanta, da kapo dol, poštena, prijazna. Rok mi zmeri vrečke nese, če me vid ... Jaka je hodu sprašvat, če je psa kej za pelat, k je bil Jani operiran na kolenu ... ga je tut po trikrat na dan pelu. Zlo ga je mel rd nš Reksi, zlo. Občutljiva, oba ... tko, kt je bla mami njuna ... Jaka še posebej. Mogoče mal bolj tih pa mal zadržan, ma pač en svoj način, ampak ja, kt sm rekla: poštena, prijazna, zelo človeška. Zelo. Da ne govorim za Roka, k je že kot otrok bil in mami in oči. To so taki fantje, da jih ni ... tko, da ... res, tole dons ... jst res upam, da bo Jaka uredu, to ni blo prov ... da se na take fante tkole spravte ... tole res ni blo prov ... a se že kej ve, kako je?

LILA: Njuna mami?! Pa kaj ma to veze zdej, o čem se mi to pogovarjamo?!

MATEJ: Ne vem, jst je nisem poznal, niti Tamare še ne takrt, to so bli še otroc. Kaj pa mojo mami, a ste mojo mami že poklical?

JANI: Joj, kaj jst vem, preveč me to vprašate ... ne vem, kako bi reku ... taka zlo prijetna gospa drugač, zlo je mela rada našo Lilo, njej je blo pa Lilijana ime, to se ji je zdel fajn ... taka ... zlo ... taka, mehka, no, al pa, ne vem, zlo ... občutljiva, kt se reče ... ne vem ... tist, k so eni ljudje pač tok mehki, da ... da jim je kr zlo zlo težko ... sploh pa ob kšnem Stanetu ... no, zdej je pač Stane, kukr je, ane, ni tok lepo govorit to verjetn, ampak on je znal bit pa kr ... nista šla skupej, no, tko kt se reče, pač enostavno ... Tko da, ko nje ni blo, velikrat, ane, ker je mela te svoje ... težave, no. Takrt se tut ni sploh o tem govoril tko, ane, dons je mal drgač ... takrat pa ... no, je blo pač na Roku velik, to je moja Dani skos ... Tko da, uglavnem, ja, sta bla zlo velik pr nas pol, oba z Jakatom. Sploh ko je Lilijana na konc, pač ... ko so sami ostal, no, nismo glih velik Staneta, no, vidl ... Tko da ... Zlo velik je na Roku, zlo velik ... sej ni sam, ane? A se že ve kej, a je Jaka uredu?

ANITA: Jst se nism tok z njima družla, sm že povedala. To so bli s tamalo bolj ... ne vem ... Modrce so mi skrival, pa čokolade pa čike so mi kradl ... kaj ma to veze s čimerkol? A boste kšno obtožnico dal, al kaj čakamo zdej tuki, ne štekam?!

DANICA: Čist uredu, tak, k zmeri ... kakšen pa nej bi bil? Sej ni bil on problem! Kako nej to še človk pove, no?!

TAMARA: Depresiven? Ja, kdo pa ni dons mal depresiven? Pa tuki neki piha, a je to ventilator al kaj, a se da to mal zmanjšat?

MATEJ: Joj, lejte ... jst res ne poznam dovolj, ne Jakata, Roka mal bolj sicer, sva tud na pivo že šla pa na en projekt mi je enkrat uskoču, k je sodelavca tetiva zjebala pa sm na hitr rabu ene roke za neki dokončat ... zdej, kdo je pa tuki depresiven, to pa nism jst noben naslov. Vem, da so to zlo uredu fantje, oba delata, za fotra skrbita, tud za Janija pa Danico kej nrdita ... to je zame to, kaj pa bi še rabl?

JANI: Ja, mislm ... seveda se mi je zdel tud kdaj mal ... mislm, sej tak je Jaka, on je zlo tak, nežen, no, kako bi reku. Sej oba z Rokom sta tko ... Zdej, da bi pa kej tacga lahko naredu ... ne ... to pa ... to se mi pa res ni zdel ... mislm, to me je pa res kr ... A je kdo z Rokom?

BOŠTJAN: Jst sm dejansko še clo mal gledu ta stanovanja, k jih bojo gradil ... Ne vem, ni se mi zdel zdej ... pač, svet gre naprej ... taki časi so, jst, če bi mel, bi kupu ... Aniti ne bi blo prov, sam ... no, ampak kukrkol, sej to se ne da ... mislm, to morš bit pa že ... ne vem kaj, da to lahko kupš, to noben normaln človk ne more kupt ...

DANICA: Kot prvo, to niso stanovanja, to so stanovanjske vile. Jst sm tut bla najprej: ja, lejte, vem, zoprn, tale drevesa nam bojo posekal pa parkec ... moji otroci so kle gor zrastl, mi smo tuki preživel vse dneve, moja Lila si je ključnco zlomila, k je s tega hrasta padla.

Ampak kaj? Drug dan je bla pa spet gor, jo je pa Rok nesu, dokler ni spet sama mogla ... tkole so teli naši ... No, ampak sm tut njima rekla, no, pa Jakatu, k je te straže organiziru, jst sm rekla, ja, lej, glih sm zdele v Delu prebrala, da primanjkuje v Ljubljani vsaj 4000 stanovanj, ne vem več točno, kok je tam točno bil podatek, skratka, velik, in to so stanovanja za mlade družine, pa za vse, no, pa sej jst dobr vem, kako so moje mele vse težave, kaj smo to mi vse delal v teh letih, da so nekje živele, vse znance, če kdo kej pozna, pa so dobile, pa sobe vseh vrst, mislm, pa tm plesen, pa tm dvigne za sobo najemnino na 500, pa tist se proda, pa se kej razidejo, moja Lila glih zdele, ane, mislm, midva jih seliva gor pa dol kt kšne mačke, no ... nimava midva zdej, ane, mislm, to se tut ne da kr tko več kupit, to je res šlo nekam ... evo, Lila je glih brez ostala, enostavno, najemnine so pa

take, da si jih tut prvoščit ne morš več, če si sam, mislm, jst ne vem ... No, in sem prebrala, da bo treba pač zgradit kej, ane, da se to obrne, da bo stanovanj dost, da to ne bo šlo več tok v nebo ... In ja, pač rada mam ta drevesa, sedim na tej klopici, še zdej, nš kuža je umru pod uno eno smreko, dejansko ... tja smo ga nesl, tm mu je blo fajn in tm je šou, sva bla z Janijem ob njem, sva se ulegla zravn in je šou ... Sm navezana in nobenmu ni fajn pod nosom takoj gradbišče pa nov blok pa drevesa vn, v teh časih, ane ...

Sam ... pol si pa tut rečeš, ampak ljudje morjo nekje žvet ...

No, ampak, k mi je pa Boštjan pokazu kak VILA! blok to bo, kakšna luksuzna stanovanja bojo in da je najcenejše stanovanje 750.000 evrov, ja, to je pa tut men zavrel. Ja to pa ne, za koga pa?

ROK: Tuki me čaka?! Zdele?! Ne, ne, on mora domov, on je zlo bolan, zlo zlo bolan, ne more tuki viset. A ga lahko nekdo pele domov? A ste mu povedal za Jakata? Ne mu povedat za Jakata, ne more on zdele. A lahko pokličete, čakte, sam, fak, a lahko sam tok dobim telefon, da pogledam za številko od te gospe, k hodjo, z Onkološkega je, ena prostovoljka je, al pa če vi pogledate, Vesna prostovoljka ONKO piše, a lahko da jo pokliče nekdo pa razloži, da Stane Rozman čaka sina na policiski postaji že celo jutro pa če ga lahko pele domov?

JANI: Sej vm pravm, jst sm ga nazadnje pred ... pač tem, vidu zjutri, bil je na drevesu, končval je stražo, al ne, začenu je, ja, ponoč so bli eni te, kaj so, no, anarhisti neki, k tut prhajajo, no, so se pač prdružl, kadar je treba, mislm, sej je blo tuki v soški kr odziva ubistvu ... Ma zlo podpore tale stvar, brez skrbi! Tole ne bo šlo tkole mim, če na to računate ... So tut mediji kr pokrival na začetku, ste verjetn kje zasledil tut, je kr blo, ja, je kr živel ...

BOŠTJAN: Kukr jst vem, je blo že v zadnjih izdihljajih, že en čs ... ni blo treba tkole ...

JANI: Če smo zdej ... ja, evo, sej je, tri mesce je že, ne ... in do zdej smo vse poskuse nekak odbil, al kako se reče, pa so ogradil, pa so podrl fantje pa punce, ane, niso se dal ... jst se najprej nism tok angažiru, k je blo vseh dost, ane, jst pa mam že neki let, kaj bomo mi starčki, ne, nisem plezu na drevo od ... joj, ne vem sploh ... sam pol, k je pa pršu september, pa so šole pa faksi že počas, službe ... pol sm se pa tut

jst kej prjavo, zakaj pa ne? Jaka se je kr posušu, sva z Dani gruntala ... tole je fejest organizacija ... bla, no ... Kaj se pa zdej kej dogaja, a kej veste?

LILA: Jst bi rada prjavla unga z brki, k je bil prej tuki namest vs, katastrofa odnos.

Katastrofa. A so res moji še tuki?

TAMARA: A vsi?

MATEJ: Kaj pa Tamara?

ROK: A je šou dam moj fotr?

BOŠTJAN: Arhitekturno se pa tut men zdi, da ne paše preveč ... ne vem, kdo se to odloča ... stisnen bo med te bloke, ampak verjetn bojo not taka prostorna stanovanja, da ti ne bo treba neki vn gledat ... pokuplen bo, to pa ni dvoma, lokacija je dobra, to se pokup, še preden so načrti dokončani, kukr jst vem, to gre vse ... ne vem, od koga ... sam gre ...

DANICA: Lejte, to je vse ena velka pomota! Mi smo pošteni ljudje, z Janijem nimava ene kazni za parkiranje, mi smo vsi uredi, normalni ljudje. Tole je vse šlo ... še sama ne vem ... jst sm dons že zjutri ... sploh ne vem ... to se je sam valil ... ta dan pa res ... ta dan je bil pa ... jst bi vse še enkrat, če bi lahko, to pa res, ta dan pa res, če bi šlo ... Še enkrat! Pa vse drgač ... to se ne bi smel tko zgodit. Al pa vsaj ne na tak način ... veste, moj Jani je tut ... on je najbolj miren človk, kar jih je, jst njega prosm, da se kej zjezi. Tut dons, sej točn dons je bil ta primer, evo. Ker z njim se je res težko sploh zares kej skregat, ker on je pač tiho, če si to lahko kdo predstavlja, to je dobesedno kt ... nič, pač od njega nič, ti maš nekej za povedat, nekej za razčistit mogoče, kot to pač je v odnosu, v vsakem odnosu, on pa nič, tišina, stena. In ti govoriš in on je tiho. In pol se začne obuvat in ti si, ja, kam pa greš, in on mora mal na sprehod. In to je to. Pa to ne na stara leta, to je že štirideset let tko. A vi veste, kaj je to, bit z nekom štirideset let in ne imet enga normalnega pogovora?

JANI: Vidu sm ga, ker sem šou pač na sprehod, ne razumem, a rab človk še kšn posebn razlog, da greš na sprehod, a vi nikol ne greste?

DANICA: Skregala? Ja, sej se nisva skregala, tko kt sm rekla, za prepir sta potrebna dva, ane? Sam se zlo težko skregaš.

Rekla sm mu pa, bla sm sicer mal jezna tut na punce, pa od njega tut nč, v spalnici praska tiste svoje kar že dela, in sm rekla pač, če vas že zanima, če prov tut ne vem, zakaj bi vs, no, rekla sm mu, da k bom šla enkrat v dom, da bom šla sama. Vem, sliš se tkole ... grozn ... ampak jst o tem že zlo dolg premišlujem ... Da cel življenje vse pedenam uspredi in uzadi in da mam tega poln kufer. Ni blo vse slabo, sploh ne, jst mam rada svojo družino, jst sm mela lepo življenje. Ampak jst sm v službi vsaj enga do pet ljudi, no, pa še moja mami, k je odhajala, to je blo tut ... to je zlo težko veste, zlo. Uglavnem, delam za druge, odkar sm prbližn odrasla, pa še to je blo vse skupi prehitr. Jst vse sam neki serviram in servisiram pa skrbim pa rešujem pa vse, no, vse! In sm utrujena od tega vsega. In hočm na svoja stara leta mal miru. In kam it. Sama. In za nobenga več skrbet. Hočem it v dom, ko bom še uredi, da bom lahko še šla kam, da ti nekdo skuha, če hočeš, opere, ti pa greš na kšen koncert al pa tut v Firenze al pa na Madagaskar, če ti paše. Jst sm si to prslužila. Jst sm fejst delala. Nobene krajšnce. Vse za vse. Zdej pa nikjer nobenga, sam k majo težave, un pa v spalnici tele svoje dela. In sm mu rekla ... zdej mi je žal, da je blo to dons, ampak ... Jst bom šla v dom, in to sama. On se bo pa tut znajdu, konc koncev je že čs, da se tut on kej premakne. Enostavno mi je blo dost. Vseh. Pa so moji. Ampak sem si rekla, ne, dost si stara, da si tut mal svoja. Tko da, no ... tut na trg se mi ni ljubil, ampak sem pa res mogla, ker je ena gospa, k pr njej kozji sir pa jogurte pa tak kupujem, posebi zame pehtranovo potico spekla, k kdaj pa kdaj jo tko nardi, res res dobro nardi, pa sem ji rekla, da jo kupm celo, naslednič ko bo pekla, ja no, in me je res pol klicala, da jo je prov zame spekla. Pol pa nimaš kej. Skos se neki prlagajaš. Tut en drek vse skup. No, skratka, Jani ni reku nč, je šou na sprehod, nč reku tut o tem, sam šou je pač, in pol čez dve uri, k sm šla na trg, sm vidla, da se z Jakatom pogovarja, in sm sam od daleč pozdravla Jakata, ker nisem hotla pač z Janijem ... ane? Pač, bo že on mogu kej rečt, tko se mi je zdel, pač.

Jaka

JANI: Uf, sm se ustrašu, kaj to za ene bombe padajo.

JAKA: Joj, sori, ne, sam flaška mi je padla.

JANI: Ja, kje pa je?

JAKA: Ne, sej ni treba, hvala, sej pridem dol.

JANI: Ne, ne, sej bom, ti kr bod. Sam, kam je padla, ne razumem ...

JAKA: Tko nekje je ... direkt pod mano.

JANI: A v grmovju?

JAKA: Ja, sam bolj na to stran, po mojem.

JANI: Pismo, nč ni videt ...

JAKA: Dej, čakte, bom dol pršu.

JANI: Ne, no, sej bom.

JAKA: Pa ja, sej ... itak jo bom mogu pridt dol iskat.

JANI: Sej mislm, da jo vidm ...

JAKA: Evo, sej že grem.

JANI: Aha, mislm, da jo mam. Ja no, pa mi pridejo prov enkrat tele dolge roke moje.

JAKA: Ja, to pa res ... Kr praktično. Hvala!

JANI: Ja ni za kej!

JANI: A kej rabš, a ti grem kej v trgovino iskt?

JAKA: Ne, hvala, sm uredu.

JANI: Sendvič?

JAKA: Hvala, res.

JANI: Kavov

JAKA: Hvala, mam termovko tut gor ...

JANI: Kšn rogljiček ...

JAKA: Ne, res hvala, uredu sm ...

JANI: Ja, sej nimajo več dobrih ... včas so bli pa res, a se spomnš, kašni so bli?

JAKA: Ne, nism tok rogljčkov jedu, po mojem ...

Tišina.

JANI: Aja ... seveda, ti si pa kr termovko prneseš ...

JAKA: Ja.

JANI: Ja, seveda ... Turško skuhaš?

JAKA: Ja.

JANI: Seveda seveda, jst sm tut za turško. Edini še pr ns, ubistvu. Zdej vse neki zoc mot. To se kr zgodi ... ne vem, zakaj, zmeri smo lepo pil, tko kt se zagre, pol pa kr naenkrat neke kafetiere, no, pa to še gre, ampak tut tele nesquick al te instantne, k so, to mamu mi zdej vse ... Vi?

JAKA: Ja ... pr ns bolj samo turška ...

JANI: Ja, edino normalno.

Tišina.

JANI: Ti pa kr enga časa preživiš tm gor.

JAKA: Ja, neki pa.

JANI: Ja, sej jst sm tut kr neki življenja preplezu, k tkole pomislm.

JAKA: Aja?

JANI: Ja, seveda, velik smo se mi po drevesih podil, se zlo spomnem tega. Tut takrt so mi tele roke prov pršle.

JAKA: Ja, verjamem.

JANI: Sm prov razmišlu zanč ... A veš, da so nm tud, k sm bil, no, kr mlajši kt ti, da so nam tm, k smo živel z mojimi, tut smo bli tkole v bloku, en dan drevo posekal. Lipo. To je bla naša lipa! To smo plezal po njej pa... frače smo si delal iz nje pa biče pa tiste kroglice smo nabiral, k jih ma, za v pihalnike, k smo mel, pa, ja, svašta smo se spomnl. Eno klopco smo mel spodi, nismo sicer neki sedel tm, k se je vidl z balkonov dol preveč, sam smo si pa tam puščal, štirje smo bli, tko ekipa, jaz pa Stane Vrazov – Stojko smo ga klical, on je umru pol mal po faksu, eno hudo nesrečo je mel prometno, takrt se nismo neki zlo videval, žal, ja ... no, pa Jerca Toman pa njen brat Vojko – Voranc, ja, pa jst ... ja no ... smo si puščal tam kaka sporočilca pa cigarete, oziroma eno pipo smo mel, k sm jo jst nonotu mojmu ukradu enkrat, joj, pa smo tut svašta tja not tlačl ... Ja no, pa tut tko, lepa je bla, no, ta pipa, ne, ne pipa, lipa, ja, tut pipa je bla lepa, a veš, kašne so včas delal, k so to še ročno vse ... še zdele jo voham, če zaprem oči. No, ampak lipa, lipa je bla lepa,

res lepa s temi cvetovi, sej veš, kašne so, ane, pač, tut iz stanovanja polepša pogled, ane, pa vse ... lepš je, ane, k je mal zelen. Sploh, če si v betonu doma ... No, in sm pršu en dan iz šole in jo žagajo. Je bla že požagana, pol pa to, k morš še te veje, pa to ... pač ... ta grozn zvok. In mi je šlo kr mal na jok, se spomnem, pa sm bil mulc, nerodn mi je blo, ampak ja, res mi ni blo prov. In sm čaku, da fotr pride iz službe, pa je valda on še mal po gostilnah zavil, tko je blo takrt, pr ns vsaj, no, to vem, da sm ga dolg čaku, da so že nehal žagat, pospravl vse. Da je bil sam še ta štor, svež, k je najbolj žalostn. No, in pride... pozen... tečen. In jst končno, da mu povem, da se razjezi, njega so tko mal poslušal v bloku, je bil tak, da se ga mal ustrašiš. Jst sm se ga bal, no. In ja, razburjen sm bil, kaka solza je bla verjetn, to je njega sigurn zmotl, tega ni maru. No, in reče, da je prov, da so jo požagal, ker je smetila po avtih. Avti so bli umazani. Pa mi sploh avta še nismo mel takrt. Nasplošno jih ni blo velik v bloku, to so bli še tisti časi, bolj ... k, če si že mel, si se odloču, a boš rajš kupu avto al televizijo. Ja, noro, ane? Pa sploh ne tok dolg nazaj. No, ni vsak mel avta. Sploh. Mi še zlo dolg ne. Ampak ja. To sm mu zlo zameru. No, med drugim.

Mimo pride Danica.

JAKA: Dober dan!

DANICA: Živjo, Jaka!

Danica gre mimo, Jaka pogleda Janija, Jani gleda v tla. Tišina.

JANI: Ja ... Pa drgač, ti?

JAKA: Pa, nč ... evo, tole.

JANI: Ja. Drevesa.

JAKA: Drevesa.

Tišina.

JANI: Dež bo.

JAKA: Ja, zgleda mal.

JANI: Sej je prov ... Prevročje je ... sej je vse čist izsušen, no, sploh ne ve človk ... če bo res tko, k pravjo ... ne vem, no ... ni blo tkole nikol.

JAKA: A vi mate klimo gor?

JANI: Ja, mamó zdej ... hudiča. Ni šlo več. Jst sm bil zlo proti, dolg, ne maram, da mi ta stvar piha skos nekam za vrat, zlo je zoprn. Ampak ja, mi smo čist na vrh, sej veš in ... Vi?

JAKA: Tut. Klima, itak.

JANI: Ja, lej, zgleda, da se bomo mogli navadit, al kaj ... O, živjo!

Pristopi Rok.

ROK: Živjo. Kako?

JANI: Uredu, sej veš ...

ROK: Mal te zamenjam lohk, če greš na hitr gor, so še jajca mal topla mogoče, lahko ti poješ ...

JAKA: A ni nič jedu?

ROK: Pa, uno ... Ne.

JAKA: Ja valda, k je zjutri cel paket napolitank pojedu.

ROK: Men je reku, da ni nič še.

JAKA: Če sm ga vidu.

ROK: Sam jst jih nism kupu ...

JAKA: Ja, jst tut ne.

JANI: Aaaa to morte mal merkat zdej, ane ... da je pač ...

ROK: Ja, sam ne, on nič ne, tko na prehrano ... pač je, če lahko, kukr mu pač paše, tut eno pivo je zanjč spil, pa tko ... on to bolj tko mal, po svoje ...

JAKA: Ma dej, sam sranje je.

ROK: Kaj je pol, no, a greš pol pojest tist?

JAKA: Ja, jst bi šou, sam ... a boš res kle?

ROK: Ja, no!

JAKA: Ampak, res res ... da nauš pol spet neki sam v trgovino mal ...

ROK: Pa dobr, no, sam za minuto sm ...

JAKA: Nima veze, morš bit tuki.

ROK: Ja, no, Jaka, uredu je, tuki bom.

JANI: Jst tut lohk počakam, noben problem, nimam več kej ...

JAKA: Sej mi se pa itak vidmo zvečer, ane, kdaj ste vi?

JANI: Ob osmih, ne, ob devetih.

JAKA: K popoldan mam pa tut še neko lukno, k je Manca ...

ROK: Dobr, no, Jaka, pejt ti zdej, pa bomo pol.

JAKA: Ja no! Nč, se vidmo pol, Jani!

JANI: Važi, Jaka. Drevesa!

JAKA: Drevesa!

Jaka odide.

JANI: Ja, jst res lahk tud prej kej pridm sm okrog. ... Lilo morm sam vprašat, k je od nekih omar govorila, da bi selil, sam ... no, sej od kle vidm, da so rolete še dol ... Lila je doma, a veš to?

ROK: A res? Ne, nism vedu ...

JANI: A se nč ne slišta tko ...

ROK: Pa ne tok, ne ...

JANI: A tega Lukata si ti spoznal?

ROK: A tega zdej?

JANI: Ja.

ROK: Ne, nisem.

JANI: Tak ... Pa sej jst ga tud nisem neki ... Sej veš, kako je, če ni, ni.

ROK: Ja. Če ni, pa ni.

JANI: Ta ni bil, to se je men že takoj zdel.

Tišina.

JANI: Ta ps njegov ...

ROK: Ne poznam.

JANI: Tak ... en mešanček tut, mal manjši od našga, sam ... kaj pa vem ... tak ... histeričen mal ... to ne vem, ni ga znal, no ... A veš, kaj mislm?

ROK: Ammm ... nism jst tok s psi nekak, kaj pa vem ... vem, da znajo bit te ta mali kr mal zoprni, drgač pa, kaj jst vem ... Pa eni so kr luškani tut.

JANI: Klele ma en enga tok simpatičnga ... a veš, ker je Marjan, ta, k skos klele kroge nabija tud ...

ROK: Vem, ja ... z vrečkami.

JANI: Ja! No, on ma hčerko, to nisem vedu ... pa tako, kr gajstno, tko, ga sprav u red, če je treba, sm vidu, sej fajjn, rab mal, no, ona ma enga mešančka, tega, k kr na vse mal spominja, sam da je pomanjšan ... Bruno, če si ga kdaj ...?

ROK: Ne ... ne vem, če bi to vedu ...

JANI: Ona ma pa take oranžne lase pa ne vem ... ja, sej ne vem ...

ROK: Uredu je ... ne bom vedu, verjetn ...

JANI: Joj, ta njen Bruno je pa prov, da sam gledaš, no ... razume k človk. Vse. Sam z besedo. Počaki tuki, bom takoj, in gre ona neki tm po eno pošto v blok od ene, k je neki v bolnci, on se uleže, čist brez panike, pride ta gospa ven njegova, reče, ajde, zdej pa eno palčko poišč, šiba tamavčk po neko palčko v grmovje, tko, res, jo prnese, gresta, reče una, ne po luži, gre okrog, mislm, res, vse vse, ne morš verjet ... Naši niso bli tkole nikol. Še otroc ne.

Se zasmejita. Tišina.

JANI: Nč, grem jst tut ... še mal...

ROK: Ja, pa Lilo pozdravte ... Če jo kej vidte ...

JANI: Bom ... bl tm po dvanajsti, če to še tko spi, sej ne vem, včas je pa znala, ja ... no, sej je prov, bomo vidl kaj bo to ...